

CRNA GORA

UPRAVA ZA STATISTIKU

Odsjek za statističke registre i klasifikacije

**BROJ I STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA U CRNOJ GORI
2018. GODINA**

Podgorica, mart 2019. godine

SADRŽAJ

1. BROJ POSLOVNIH SUBJEKATA U CRNOJ GORI U 2018. GODINI.....	2
<i>Tabela 1. Aktivni poslovni subjekti po opštinama.....</i>	<i>2</i>
<i>Grafik 1. Trend kretanja broja aktivnih poslovnih subjekata za odabrane opštine.....</i>	<i>3</i>
2. STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA	3
2.1. PO OBLIKU SVOJINE.....	3
<i>Tabela 2. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po obliku svojine, 2016 – 2018. godina</i>	<i>3</i>
2.2. PO SEKTORIMA DJELATNOSTI	4
<i>Tabela 3. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po sektorima djelatnosti u Crnoj Gori.....</i>	<i>4</i>
2.3. PO KLASI VELIČINE	5
<i>Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine</i>	<i>5</i>
<i>Tabela 4. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po klasi veličine u Crnoj Gori.....</i>	<i>5</i>
<i>Grafik 2. Aktivni poslovni subjekti po klasi veličine</i>	<i>6</i>
3. METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA STATISTIČKOG BIZNIS REGISTRA (SBR-A).....	7

1. BROJ POSLOVNIH SUBJEKATA U CRNOJ GORI U 2018. GODINI

Broj poslovnih subjekata u Crnoj Gori u 2018. godini iznosio je 33 812, što u odnosu na 2017. godinu kad ih je bilo 30 286, izraženo u procentima, predstavlja povećanje od 11,6%.

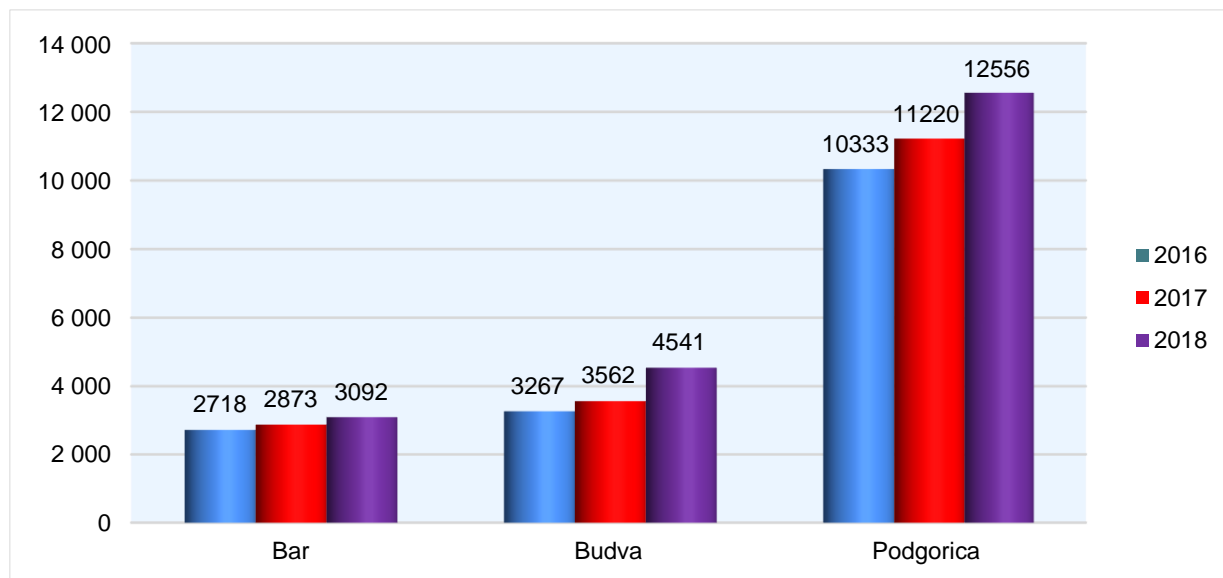
Tabela 1. Aktivni poslovni subjekti po opštinama, uporedo, za 2016. godinu, 2017. godinu i 2018. godinu

OPŠTINA	FREKVENTNOST 2016	PROCENAT	FREKVENTNOST 2017	PROCENAT	FREKVENTNOST 2018	PROCENAT
Andrijevica	72	0,3	72	0,2	75	0,2
Bar	2 718	9,6	2 873	9,5	3 092	9,2
Berane	506	1,8	519	1,7	547	1,6
Bijelo Polje	1 033	3,7	1 092	3,6	1 172	3,5
Budva	3 267	11,6	3 562	11,8	4 541	13,4
Cetinje	665	2,3	713	2,3	747	2,2
Danilovgrad	487	1,7	536	1,8	581	1,7
Gusinje	15	0,0	24	0,1	30	0,1
Herceg Novi	2 201	7,8	2 321	7,7	2 467	7,3
Kolašin	211	0,8	225	0,7	230	0,7
Kotor	1 201	4,2	1 257	4,2	1 368	4,0
Mojkovac	150	0,5	150	0,5	159	0,5
Nikšić	1 782	6,3	1 868	6,2	1 990	5,9
Petnjica	19	0,1	20	0,1	27	0,1
Plav	111	0,4	107	0,3	113	0,3
Pljevlja	579	2,1	591	2,0	617	1,8
Plužine	34	0,1	33	0,1	34	0,1
Podgorica	10 333	36,6	11 220	37,1	12 556	37,1
Rožaje	557	2,0	583	1,9	609	1,8
Šavnik	39	0,1	38	0,1	39	0,1
Tivat	1 166	4,1	1 304	4,3	1 573	4,7
Ulcinj	996	3,5	1 042	3,4	1 101	3,3
Žabljak	126	0,4	136	0,4	144	0,4
Ukupno	28 268	100,0	30 286	100,0	33 812	100,0

Posmatrajući 2018. godinu, najveći broj poslovnih subjekata zabilježen je u Podgorici i to 12 556, odnosno 37,1% od ukupnog broja poslovnih subjekata, zatim slijedi Budva sa 4 541, što predstavlja 13,4% od ukupnog broja i Bar sa 3 092 poslovnih subjekata, tj. sa 9,2% učešća u ukupnom broju.

Upoređujući podatke iz 2018. godine sa podacima iz 2017. godine i 2016. godine u pomenutim opštinama Baru, Budvi i Podgorici, kao i u ostalim opštinama, zabilježen je porast broja poslovnih subjekata. Takođe, može se primjetiti trend rasta broja aktivnih poslovnih subjekata u opštinama Gusinje i Petnjica.

Grafik 1. Trend kretanja broja aktivnih poslovnih subjekata za odabrane opštine 2016 – 2018. godina

2. STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA

Struktura poslovnih subjekata može se posmatrati po više osnova: po obliku svojine, po sektorima djelatnosti i po klasi veličine.

2.1. Po obliku svojine

Statistički Biznis registar koji je korišćen za ovu analizu prepoznaje tri oblika svojine, i to: privatnu, dva ili više oblika svojine - mješovitu svojinu i državnu svojinu. Po obliku svojine, od ukupnog broja poslovnih subjekata u Crnoj Gori, preko 99% je u privatnom vlasništvu. Isto stanje zabilježeno je i u prethodne dvije posmatrane godine.

Tabela 2. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po obliku svojine, 2016 – 2018. godina

ŠIFRA	NAZIV	FREKVENTNOST 2016	PROCENAT	FREKVENTNOST 2017	PROCENAT	FREKVENTNOST T 2018	PROCENAT
2	Privatna svojina	28 076	99,3	30 101	99,4	33 603	99,4
4	Dva ili više oblika svojine	58	0,2	57	0,2	57	0,2
5	Državna svojina	134	0,5	128	0,4	152	0,4
Ukupno		28 268	100,0	30 286	100,0	33 812	100,0

2.2. Po sektorima djelatnosti

Obuhvataju se poslovni subjekti koji su aktivni u sektorima djelatnosti, a u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja u potpunosti korespondira Klasifikaciji djelatnosti NACE Rev.2 koja se koristi u zemljama EU:

Tabela 3. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po sektorima djelatnosti u Crnoj Gori, 2016 – 2018. godina

ŠIFRA	NAZIV SEKTORA	FREKVENTNOST 2016	PROCENAT	FREKVENTNOST 2017	PROCENAT	FREKVENTNOST 2018	PROCENAT
A	Polj. šumarstvo i ribarstvo	333	1,2	353	1,2	382	1,1
B	Vađenje ruda i kamena	69	0,2	69	0,2	79	0,2
C	Prerađivačka industrija	2 223	7,9	2 361	7,8	2 522	7,6
D	Snabdijevanje električnom energijom	103	0,4	114	0,4	124	0,4
E	Snabdijevanje vodom	103	0,4	118	0,4	123	0,4
F	Građevinarstvo	2 942	10,4	3 285	10,9	3 693	10,9
G	Trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motora	9 562	33,8	9 880	32,6	10 627	31,4
H	Saobraćaj i skladištenje	1 344	4,7	1 462	4,8	1 625	4,8
I	Usluge pružanja smještaja i hrane	3 429	12,1	3 751	12,4	4 166	12,3
J	Informisanje i komunikacije	948	3,3	1 008	3,3	1 199	3,5
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	215	0,8	243	0,8	266	0,8
L	Poslovanje nekretninama	1 070	3,8	1 188	3,9	1 364	4,0
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	2 990	10,6	3 340	11,0	4 219	12,5
N	Administrative i pomoćne uslužne djelatnosti	1 378	4,9	1 496	4,9	1 699	5,0
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	169	0,6	77	0,3	78	0,2
P	Obrazovanje	88	0,3	90	0,3	106	0,3
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	82	0,3	86	0,3	92	0,3
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	426	1,5	482	1,6	535	1,6
S	Ostale uslužne djelatnosti	792	2,8	880	2,9	910	2,7
T	Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	1	0,0	1	0,0	1	0,0
U	Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	1	0,0	2	0,0	2	0,0
Ukupno		28 268	100,0	30 286	100,0	33 812	100,0

Upoređujući podatke iz 2018. godine sa podacima iz 2017. godine, u 2018. godini, bilježi se porast u određenim sektorima djelatnosti. Do porasta broja poslovnih subjekata posmatrano po sektorima djelatnosti došlo je u sektoru „Trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala“, u sektoru „Usluge pružanja smještaja i hrane“, kao i u sektoru "Stručne, naučne i tehničke djelatnosti".

2.3. Po klasi veličine

Za klasifikaciju poslovnih subjekata po veličini na osnovu ovog kriterijuma koristi se godišnji prosjek zaposlenosti, a ne zaposlenost na određeni datum, kao i ostvareni profit i raspoloživa aktiva na godišnjem nivou.

Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine

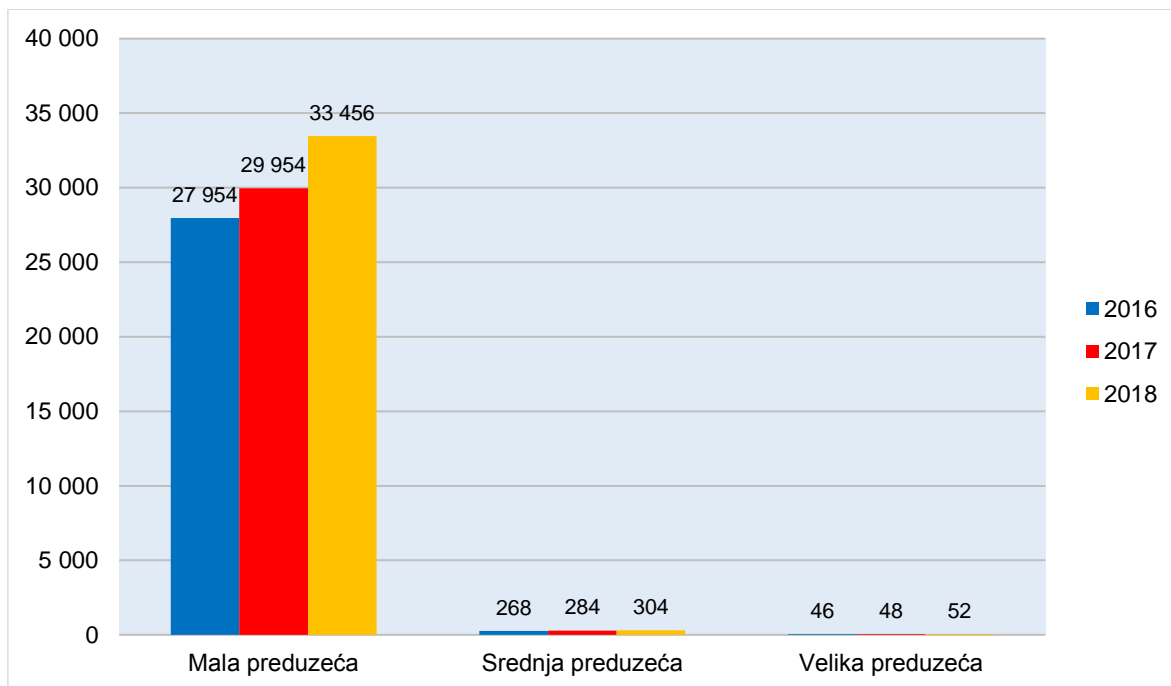
KLASA	OZNAKA	ZAPOSLENIH	PROMET (u EUR)	AKTIVA (u EUR)
1	Mala preduzeća	< 50	< 8 000 000	< 4 000 000
2	Srednja preduzeća	> 50 < 250	> 8 000 000 < 40 000 000	> 4 000 000 < 20 000 000
3	Velika preduzeća	>250	> 40 000 000	> 20 000 000

Tabela 4. Podjela aktivnih poslovnih subjekata po klasi veličine u Crnoj Gori 2016 – 2018. godina

OZNAKA	FREKVENTNOST / PROCENAT		FREKVENTNOST / PROCENAT		FREKVENTNOST / PROCENAT	
	2016		2017		2018	
	Frekv.	Proc.	Frekv.	Proc.	Frekv.	Proc.
Mala preduzeća	27 954	98,9	29 954	98,9	33 456	98,9
Srednja preduzeća	268	0,9	284	0,9	304	0,9
Velika preduzeća	46	0,2	48	0,2	52	0,2
Ukupno	28 268	100,0	30 286	100,0	33 812	100,0

U Tabeli 4. prikazan je broj malih, srednjih i velikih preduzeća u 2016. godini, 2017. godini i 2018. godini.

Grafik 2. Aktivni poslovni subjekti po klasi veličine

3. METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA STATISTIČKOG BIZNIS REGISTRA (SBR-a)

- *Značaj i potrebe za Statističkim Biznis Registrom (SBR-om)*

Uredbom Vlade Republike Crne Gore br. 02-164 koja je objavljena u Službenom listu br. 4/2001 stvoreni su uslovi za uvođenje Statističkog Biznis Registra u statistički sistem, a sve to u skladu sa potrebom za usklađivanjem statističkog sistema naše zemlje sa statističkim sistemima zemalja Evropske Unije, jer je SBR značajan segment u sistemu statističkih istraživanja (Da bi se postigao zadovoljavajući nivo dosljednosti i uporedivosti statistike neophodan je neki oblik standardizacije registara, zato je donešena Uredba savjeta o statističkim biznis registrima – EEC No 2186/93 od 22. jula 1993. god.).

Statistički biznis registar je pouzdan izvor podataka o populaciji i demografiji poslovnih subjekata. On služi kao okvir za uzimanje uzoraka za sva istraživanja poslovnih statistika u okviru nacionalnog statističkog sistema, obezbijuje bazu iz koje se uzimaju adresni podaci za slanje upitnika u statističkim istraživanjima, itd. Jedan takav registar se smatra sistemom koji pretvara podatke iz administrativnih izvora u podatke pogodne za statističku upotrebu. Značaj statističkog biznis registra je i u tome da je on ažuran dosije koji sadrži sve statističke jedinice koje su aktivne na teritoriji Crne Gore, koje ostvaruju prihode i koje posjeduju relevantne statističke i administrativne atribute.

- *Ciljevi SBR-a*

Osnovni ciljevi postojanja SBR-a su da obuhvati što je više moguće od nacionalne ekonomske aktivnosti, da pomaže unaprijeđenju efikasnosti nacionalnog statističkog sistema i da služi kao osnovni izvor podataka za veliki broj statističkih istraživanja u okviru nacionalnog statističkog sistema.

- *Principi SBR-a*

SBR u skladu sa postavljenim ciljevima projektovan je na utvrđenim osnovnim principima povjerljivosti, sveobuhvatnosti, ažurnosti i racionalnosti.

- *Predmet SBR-a*

Predmet ovog registra su aktivni poslovni subjekti koji u posmatranoj godini obavljaju određenu djelatnost, imaju zaposlene radnike i ostvaruju određeni promet.

Jedinice koje se prate u okviru Statističkog biznis registra su:

- Pravna jedinica i
- Statističke jedinice: preduzeće, lokalna jedinica, jedinica prema vrsti djelatnosti i grupa preduzeća.

Pravna jedinica

Pravna jedinica, sama, ili u kombinaciji sa ostalim pravnim jedinicama predstavlja pravnu osnovu za jednu od najvažnijih statističkih jedinica, a to je preduzeće. Ona nije direktno statistička jedinica, ali izvršava potpuno ili djelimično proizvodnu aktivnost i upotrebljava se da bi se konstituisalo preduzeće.

Administrativni izvori obezbijuju informacije o nastanku i postojanju pravnih jedinica, dok se za statističke jedinice može reći da su to "vještačke" jedinice koje, iako često predstavljaju realne ekonomske strukture, ne odgovaraju uvijek u potpunosti poznatim pravnim ili administrativnim jedinicama.

Preduzeće

Preduzeće je: organizaciona jedinica koja se bavi proizvodnjom robe i usluga, a koja uživa određen stepen autonomije u donošenju odluka, naročito pri raspodjeli svojih tekućih resursa. Preduzeće obavlja jednu ili više aktivnosti na jednoj ili više lokacija. Odnos između preduzeća i pravne jedinice je uređen u skladu sa definicijom: preduzeće odgovara pravnoj jedinici ili (najmanjoj) kombinaciji pravnih jedinica.

Lokalna jedinica

Lokalna jedinica je preduzeće ili dio preduzeća (radionica, fabrika, magacin, kancelarija, rudnik ili depo itd.) koji je smješten na geografski određenoj lokaciji. Na tom ili iz tog mjesta ekonomsku djelatnost obavlja, osim određenih izuzetaka, jedan ili više radnika (koji mogu biti zaposleni i u nepotpunom radnom vremenu) za jedno isto preduzeće.

Prethodno znači da su ovim registrom obuhvaćene osim jedinica koje obavljaju privrednu djelatnost i jedinice koje ne obavljaju privrednu djelatnost, ali koje su neophodne zbog statističkih istraživanja čiji su predmet posmatranja.

Prilikom klasifikovanja ovih jedinica rukovodi se kriterijumima koji su definisani Uredbom EEC br. 696/93 i to :

- Pravni, računovodstveni ili organizacioni kriterijum;
- Geografski kriterijum;
- Kriterijum djelatnosti.

• *Izvori SBR-a*

Izvori podataka za ažuriranje SBR-a podijeljeni su na eksterne i interne izvore. Eksterni izvori su administrativni izvori (Poreska Uprava, Centralna banka i poslovna i granska udruženja), dok su interni izvori statistička istraživanja koja se koriste za ažuriranje ovog registra, kao i za uporedne analize sa podacima iz administrativnih izvora.

Klasa veličine se određuje na osnovu tri kriterijuma i to:

- broja zaposlenih,
- ostvarenog prometa i
- aktive.

Pravna lica, u smislu Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016), razvrstavaju se na mala, srednja i velika, u zavisnosti od prosječnog broja zaposlenih, ukupnog prihoda na godišnjem nivou i ukupne aktive.

U srednja pravna lica razvrstavaju se pravna lica koja na dan sastavljanja finansijskih iskaza ispunjavaju dva od tri sljedeća kriterijuma:

- prosječan broj zaposlenih u poslovnoj godini je veći od 50, a manji od 250;
- ukupan prihod na godišnjem nivou je veći od 8.000.000,00€, a manji od 40.000.000,00 €;
- ukupna aktiva je veća od 4.000.000,00 €, a manja od 20.000.000,00 €;

Pravna lica čija su dva od tri kriterijuma niža od najnižih kriterijuma iz stava 2 člana 3 razvrstavaju se u mala pravna lica, a pravna lica čija su dva od tri kriterijuma viša od najviših kriterijuma iz stava 2 istog člana razvrstavaju se u velika pravna lica.

Izdaje i štampa Uprava za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Publikaciju pripremila:

mr Marijana POPOVIĆ-RONČEVIĆ

telefon: +382 20 230 969

e-mail: contact@monstat.org